

**PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA
ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U OPERACIJAMA
POTPORE MIRU UJEDINJENIH NARODA**

Zagreb, rujan 2015.

PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U OPERACIJAMA POTPORE MIRU UJEDINJENIH NARODA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ODLUKE

Na temelju članka 7. stavka 5. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/2014 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) pokreće se postupak za donošenje Odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda (u daljnjem tekstu Odluka).

II. OCJENA DOSADAŠNJEG STANJA

Tijekom 2014. godine i u 2015. godini aktivno je 16 operacija potpore miru Ujedinjenih naroda s tradicionalnim zadaćama nadzora mira i drugim mandatnim zadaćama nakon sukoba između različitih država, međunacionalnih sukoba, državnih udara te sukoba vladajućih i oporbenih političkih struktura.

Operacije potpore miru Ujedinjenih naroda tijekom 2014. i u 2015. godini ostaju pod utjecajem nekoliko čimbenika koji su bili presudni za njihov rad: promjena okružja u području sukoba; suradnja Ujedinjenih naroda s regionalnim partnerima koja je obilježena prije svega voljom Afričke unije za rješavanjem sigurnosnih problema na vlastitom kontinentu; financijska kriza koja je od Ujedinjenih naroda zahtijevala učinkovito raspolaganje resursima u operacijama potpore miru.

Na operacije potpore miru Ujedinjenih naroda sve više se reflektiraju i sukobi koji proizlaze iz brojnih drugih faktora, pored tradicionalno slabih država ili onih nefunkcionirajućih, poput izazivanja etničkih razdora, transnacionalnog kriminala i terorističkih prijetnji, krijumčarenja ljudi, humanitarnih kriza (glad, migracije), kao i kriza javnog zdravlja (pojava ebole u zapadnoj Africi). Pored toga, niz je drugih izazova s kojima se operacije potpore miru Ujedinjenih naroda na terenu suočavaju (promjena prirode same operacije, problem zaštite civila, problem popune operacija, nemogućnost brzog rasporeda snaga, različite vojno-tehničke sposobnosti članica Ujedinjenih naroda itd).

Zbog toga su Ujedinjeni narodi tijekom 2014. i 2015. godine provodili globalnu kampanju jačanja doprinosa zemalja davateljica snaga i, samim time, jačanja sposobnosti operacija Ujedinjenih naroda kako bi se mogle uspješno suprotstaviti multidimenzionalnim prijetnjama globalnoj sigurnosti.

Temeljem Odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda od 29. studenoga 2013. (Narodne novine, br. 144/2013), tijekom 2014. godine i do potkraj kolovoza 2015. godine, pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjelovali su ukupno u pet operacija potpore miru Ujedinjenih naroda (UN), od predviđenih šest, i to na području Bliskog istoka, Afrike, Europe i Azije.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske bili su raspoređeni u operacijama UNMOGIP u Indiji i Pakistanu, MINURSO u Zapadnoj Sahari, UNMIL u Liberiji, UNFICYP na Cipru te UNIFIL u Libanonu.

Iako je Odlukom Hrvatskoga sabora iz 2013. godine predviđena mogućnost upućivanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operaciju potpore miru UNMISS u Južnom Sudanu, pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske nisu sudjelovali u toj operaciji. Nadalje, na temelju Zaključka Povjerenstva za međunarodne misije i operacije od 28. siječnja 2014. godine i u skladu sa Zakonom o obrani pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske završili su svoje sudjelovanje u operacijama UNFICYP i UNMIL u rujnu 2014. godine.

Unatoč trendu smanjenja sudjelovanja u pojedinim operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda, Republika Hrvatska namjerava zadržati svoju prisutnost u drugim operacijama čime potvrđuje svoju poziciju kao odgovorne članice međunarodne zajednice spremne djelovati u cilju postizanja globalne sigurnosti.

Do rujna 2014. godine 20 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjelovalo je u pet operacija potpore miru Ujedinjenih naroda. Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske bili su raspoređeni u operacijama UNMOGIP (8), MINURSO (7), UNMIL (2), UNFICYP (2) i UNIFIL (1).

Od rujna 2014. godine do kolovoza 2015. godine Republika Hrvatska sudjelovala je u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda sa 17 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske koji su bili raspoređeni u operacijama UNMOGIP (9), MINURSO (7) i UNIFIL (1).

U operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske upućeni su u svojstvu vojnih promatrača, časnika za vezu i časnika zdravstvene struke.

Pripadnici Oružanih snaga svojim su profesionalnim pristupom i zadaćama potvrdili visoki ugled Oružanih snaga Republike Hrvatske te su dostojno predstavljali Oružane snage i Republiku Hrvatsku. Kroz rad u multinacionalnom okruženju dali su kvalitetan doprinos u provedbi mandata operacija Ujedinjenih naroda, a istovremeno i stekli nova iskustva i znanja.

III. RAZLOZI I CILJEVI DONOŠENJA ODLUKE

Republika Hrvatska obvezala se deklarirati postrojbe Oružanih snaga koje će se pripremati za sudjelovanje u operacijama potpore miru pod okriljem Ujedinjenih naroda. Sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru temelji se na učinkovitoj pripremi prije upućivanja na zadaće te na stvaranju sigurnosnih uvjeta pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske na području provedbe operacija.

Sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda 2014. i 2015. godine bilo je regulirano Odlukom Hrvatskoga sabora od 29. studenoga 2013. godine. Tom odlukom definirano je u kojim se operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda odobrava sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, kao i najveći mogući broj sudionika koji se može uputiti u pojedinu operaciju tijekom toga dvogodišnjega razdoblja.

S obzirom na navedeno, predlažemo donošenje nove odluke za 2016. godinu. Tom odlukom određuju se operacije potpore miru Ujedinjenih naroda u kojima će pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjelovati te maksimalan broj pozicija koje će moći zauzimati u svakoj pojedinoj operaciji.

Operacija potpore miru u Libanonu (UNIFIL)

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjeluju u operaciji potpore miru u Libanonu (UNIFIL) od srpnja 2007. godine. Iako je temeljem Odluke Hrvatskoga sabora od 29. studenoga 2013. godine u UNIFIL moguće uputiti do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u okviru jedne rotacije, u operaciju se po rotaciji upućivao jedan pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Operacija UNIFIL uspostavljena je Rezolucijom 425/426 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda od 19. ožujka 1978. radi verificiranja izraelskog povlačenja iz Libanona, održanja mira i sigurnosti te asistiranja libanonskoj vladi u uspostavi svoje uprave na cijelom državnom teritoriju. Danas UNIFIL djeluje u okviru Rezolucije 1701 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda (2006) kojom je operacija povećana uz uključenje i mornaričke komponente te, uz zadaće date originalnim mandatom, temeljem Rezolucije 1701 UNIFIL još nadzire i prekid neprijateljstava, pruža pratnju i pomoć libanonskoj vojsci u razmještanju na jugu Libanona te osigurava pristup humanitarnoj pomoći civilnom stanovništvu kao i siguran povratak raseljenih osoba. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda je 21. kolovoza 2015. usvojilo Rezoluciju 2236 (2015) kojom je produljen mandat operaciji UNIFIL na godinu dana odnosno do 31. kolovoza 2016.

Daljnje sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operaciji UNIFIL osiguralo bi Republici Hrvatskoj nastavak prisutnosti na području Bliskog istoka kao jednog od trenutno glavnih kriznih žarišta u svijetu. Nadalje, sudjelovanje u operaciji omogućuje razmjenu iskustava i partnerstvo s državama Europske unije i NATO-a te pruža uvid u privilegirane informacije o stanju u Libanonu i regiji.

Slijedom navedenoga, predlaže se nastavak sudjelovanja u operaciji potpore miru UNIFIL u Libanonu u 2016. godini upućivanjem do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, uz mogućnost rotacije.

Operacija potpore miru u Zapadnoj Sahari (MINURSO)

Oružane snage Republike Hrvatske u operaciji potpore miru u Zapadnoj Sahari (MINURSO) sudjeluju od prosinca 2002. godine. U skladu s Odlukom Hrvatskog sabora od 29. studenoga 2013. u ovu operaciju je moguće uputiti do osam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u jednoj rotaciji. Republika Hrvatska sudjeluje u operaciji MINURSO sa sedam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske po rotaciji u svojstvu vojnih promatrača sa zadaćama ophodnji u području odgovornosti, zapovjedništava marokanske vojske i Fronte Polisario te izvješćivanja Zapovjedništva operacije.

Operacija MINURSO je uspostavljena Rezolucijom 690 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1991. godine, nakon što je 1988. godine postignut dogovor između Maroka i Fronte Polisario koji predviđa tranzicijski period za pripremu referenduma u kojemu će stanovništvo Zapadne Sahare moći birati između neovisnosti i integracije s Marokom. Primirje između Maroka i Fronte Polisaria¹ je na snazi od 1991. godine, a nadziru ga snage operacije MINURSO. Mandat MINURSO-a obuhvaća nadziranje prekida vatre, evidentiranje smanjenja marokanskih postrojbi u području, motrenje ograničavanja postrojbi Maroka i Fronte Polisario na dodijeljena područja, identificiranje i registraciju kvalificiranih glasača, organiziranje i osiguranje slobodnog i pravednog referenduma te objavu rezultata i reduciranje ugroza od neeksplozivnih minsko-eksplozivnih sredstava. Kako organizacija referenduma iz političkih razloga nije bila moguća, mandat operacije je dopunjen promatranjem prekida vatre i provedbom mjera za jačanje povjerenja. Rezolucijom 2218 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda od 28. travnja 2015. mandat operacije je produljen do 30. travnja 2016. Republika Hrvatska u operaciji MINURSO sudjeluje od prosinca 2002. godine.

¹ Fronta Polisario – pobunjenički pokret naroda Saharavi koji nastoji okončati marokansku okupaciju bivše španjolske kolonije, teritorija Zapadne Sahare sa sjedištem u susjednom Alžiru.

S obzirom na činjenicu da se operacija nalazi u sjevernoafričkom prostoru, kontinuitet sudjelovanja od 2002. godine, mogućnost unaprijeđenja sposobnosti pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske stjecanjem iskustava te nisku sigurnosnu rizičnost, predlažemo nastavak sudjelovanja u operaciji potpore miru u Zapadnoj Sahari (MINURSO) upućivanjem do osam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, uz mogućnost rotacije.

Operacija potpore miru u Indiji i Pakistanu (UNMOGIP)

Oružane snage Republike Hrvatske u operaciji potpore miru u Indiji i Pakistanu (UNMOGIP) sudjeluju od kolovoza 2002. godine. Odlukom Hrvatskoga sabora od 29. studenoga 2013. predviđeno sudjelovanje do deset pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, na temelju čega je u ovoj operaciji sudjelovalo po devet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske na mjestima vojnih promatrača, a od kolovoza 2014. godine broj pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske smanjen je za jednog vojnog promatrača da bi u svibnju 2015. godine bio vraćen na devet vojnih promatrača.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske obavljali su zadaće koje obuhvaćaju provedbu ophodnji u područjima postaja, zadaće na promatračkim postajama, obilazak pakistanskih vojnih postrojbi i utvrđivanje trenutnog stanja uzduž linije razdvajanja, a od 30. svibnja 2015. jedan pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske upućen je na dužnost časnika zdravstvene struke.

Operacija potpore miru UNMOGIP uspostavljena je Rezolucijom 47 (1948) i Rezolucijom 91 (1951) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda s mandatom osiguranja prekida vatre između indijskih i pakistanskih snaga sigurnosti u Kašmiru te povlačenja svih naoružanih snaga na njihovo područje. Kako ne postoji suglasnost Indije i Pakistana oko mandata UNMOGIP-a, operacija se ne produljuje donošenjem novih rezolucija na godišnjoj razini već traje u kontinuitetu i može prestati samo posebnom odlukom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda.

Republika Hrvatska trenutačno je najveća davateljica vojnih promatrača u operaciji potpore miru UNMOGIP te je potencijalni kandidat za dobivanje čelnih mjesta u operaciji. Uzimajući u obzir kontinuitet sudjelovanja u navedenoj operaciji te značaj hrvatskog doprinosa tijekom trinaestogodišnjeg razdoblja (uključujući i zauzimanje pozicija zapovjednika i zamjenika zapovjednika UNMOGIP-a, jedne od najstarijih operacija uopće), predlažemo nastavak sudjelovanja u operaciji potpore miru u Indiji i Pakistanu (UNMOGIP) upućivanjem do deset pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske tijekom 2016. godine.

IV. POTREBNA FINANCIJSKA SREDSTVA

Financijska sredstva za provedbu ove Odluke bit će osigurana u državnom proračunu Republike Hrvatske za 2016. godinu na razdjelu Ministarstva obrane u skladu s predviđenim projekcijama Financijskog plana Ministarstva obrane za 2016. godinu.

V. PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U OPERACIJAMA POTPORE MIRU UJEDINJENIH NARODA, S OBRAZLOŽENJEM

Na temelju članka 54. stavka 2. Zakona o obrani (Narodne novine, br. 73/2013 i 75/2015), na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i uz prethodnu suglasnost Predsjednice Republike Hrvatske, Hrvatski sabor na sjednici _____ donio je

O D L U K U

O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U OPERACIJAMA POTPORE MIRU UJEDINJENIH NARODA

I.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske u 2016. godini upućuju se, uz mogućnost rotacije, u sljedeće operacije potpore miru Ujedinjenih naroda:

- u Libanon (UNIFIL)	- do pet pripadnika
-u Zapadnu Saharu (MINURSO)	- do osam pripadnika
- u Indiju i Pakistan (UNMOGIP)	- do deset pripadnika.

II.

Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da, do 31. ožujka 2017., izvijesti Hrvatski sabor o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru iz točke I. ove Odluke.

III.

Ova Odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

HRVATSKI SABOR

**Predsjednik Hrvatskoga sabora
Josip Leko**

Klasa:
Zagreb,

O B R A Z L O Ž E N J E

Točkom I. određuje se da Hrvatski sabor donosi Odluku o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda. Temelj za donošenje Odluke je članak 7. stavak 5. Ustava Republike Hrvatske koji propisuje da Oružane snage Republike Hrvatske mogu prijeći njezine granice ili djelovati preko njezinih granica na temelju odluke Hrvatskoga sabora, koju predlaže Vlada Republike Hrvatske, uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike Hrvatske. Odredba članka 54. stavka 2. Zakona o obrani (Narodne novine, br. 73/2013 i 75/2015) stavlja u nadležnost Hrvatskog sabora odlučivanje o izlasku ili djelovanju Oružanih snaga izvan granica Republike Hrvatske. U operacije potpore miru Ujedinjenih naroda u Libanonu (UNIFIL), Zapadnoj Sahari (MINURSO) te Indiji i Pakistanu (UNMOGIP) upućuje se tijekom 2016. godine ukupno do 23 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, uz mogućnost rotacije.

Točkom II. obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da, do 31. ožujka 2017., izvijesti Hrvatski sabor o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru iz točke I. ove Odluke.

Točkom III. određuje se stupanje na snagu Odluke Hrvatskoga sabora.